

FORÆLDRE- BESTYRELSER I DAGTILBUD

– om rollen som forælder i bestyrelsen for et dagtilbud
i Gentofte Kommune

Indholdsfortegnelse

Indledning	3
Kommunalbestyrelsens opgaver	4
Forældrebestyrelsens opgaver	4
Ansættelse af personale	4
Frokostmåltid	5
Forskellen på principper og praksis	5
Samarbejdet med øvrige forældre	5
Høring og dialog med Gentofte Kommune	6
Tavshedspligt	6
Særligt for selvejende daginstitutioner	6
Lederens opgaver	7
Forældrebestyrelsens sammensætning	7
Forældreråd – opgaver og sammensætning	7
Kommunale tilbud – ansvarsfordeling	8
Forældrebestyrelsen	8
Lederen.....	8
Kommunalbestyrelsen	8
Selvejende tilbud – ansvarsfordeling	9
Forældrebestyrelsen	9
Lederen.....	9
Kommunalbestyrelsen	9

Indledning

I denne folder kan forældre med børn i dagtilbud i Gentofte Kommune læse om de opgaver, det ansvar og de muligheder for indflydelse, medlemmer af både dagplejens, selvejende og kommunale institutioners forældrebestyrelser har. Man kan også læse om rolle- og ansvarsfordelingen mellem kommunalbestyrelsen, forældrebestyrelsen og dagtilbudslederen.

Forældrebestyrelser i selvejende dagtilbud har arbejdsgiveransvar og et større ansvar for budget sammenlignet med forældrebestyrelser i kommunale dagtilbud. De kan derfor have interesse i at læse afsnittet "Særligt for selvejende daginstitutioner".

Som medlem af en forældrebestyrelse i et dagtilbud har man mulighed for at gøre en forskel, og samtidig viser forskning, at et godt forældresamarbejde er vigtigt for at fremme børns trivsel og læring.

Det kræver ingen bestemte kompetencer at sidde i forældrebestyrelse; kun engagement og interesse for og lyst til at præge den hverdag, der møder børn i Gentofte Kommunes dagtilbud og det samarbejde mellem forældre og dagtilbud, som har så stor betydning. Der følger et ansvar med at være bestyrelsesmedlem, og man bør være opmærksom på, at ens ageren helt naturligt vil blive betragtet og vurderet af de øvrige forældre.

Denne vejledning er udarbejdet af en arbejdsgruppe bestående af forældre, dagtilbudsledere, direktøren for Gentofte Børnvenner, dagtilbudschefen og en konsulent fra Gentofte Kommune.

Betegnelsen "dagtilbud" anvendes i materialet som en samlet betegnelse for dagpleje og daginstitutioner.

Kommunalbestyrelsens opgaver

Kommunalbestyrelsen har det overordnede ansvar for alle dagtilbud i Gentofte Kommune; både kommunale og selvejende. Det betyder, at Kommunalbestyrelsen fastlægger strukturen i Gentofte Kommunes dagtilbud, varetager tilsyn, beslutter visitationsregler og fastlægger budgetter, rammer og prioriterede indsatser.

Forældrebestyrelsens opgaver

I det følgende beskrives opgaver, bestyrelsen i både et kommunalt og et selvejende dagtilbud har. For beskrivelse af de yderligere opgaver, bestyrelsen i en selvejende daginstitution har; se også afsnittet "Særligt for selvejende daginstitutioner".

Forældrebestyrelsens opgave er at fastsætte principper for dagtilbuddets arbejde og for anvendelsen af det enkelte dagtilbuds budgetramme (rådighedsbeløbet) inden for de rammer og prioriterede indsatser, som Kommunalbestyrelsen har fastsat.

I Gentofte Kommune vedtages budgettet i oktober måned, og det udmeldes derefter til institutionerne.

Kommunalbestyrelsen har besluttet, at alle dagtilbud skal have prioriterede indsatser inden for:

- Play and learn
- En times motion
- Fri for mobberi
- Leg og læring med strøm på
- Fællesskaber

Lederen kan fortælle mere om mål, materialer m.v. i forhold til ovenstående indsatser.

I Gentofte Kommune har Kommunalbestyrelsen endvidere besluttet, at det enkelte dagtilbud skal udarbejde en vision for forældresamarbejdet. Det svarer til lovgivningens krav om, at forældrebestyrelserne skal fastsætte principper for samarbejdet mellem dagtilbud og hjem.

Forældrebestyrelsen skal inddrages i arbejdet med at fastsætte principper for:

- samarbejdet mellem dagtilbuddet og lokalsamfundet, fx lokale foreninger og virksomheder
- arbejdet med at skabe gode overgange mellem dagtilbud og skole og mellem dagtilbud og fritidstilbud.

Forældrebestyrelsen skal inddrages i udarbejdelse og evaluering af og opfølgning på den pædagogiske læreplan. Forældrebestyrelsen har yderligere kompetence i forhold til åbningstid, lukkedage og anvendelse af ikke-budgetterede indtægter (fx donationer).

I et kommunalt dagtilbud skal bestyrelsen holdes orienteret om væsentlige udviklingstræk og problemstillinger på dagtilbudsområdet og dagtilbuddets budget.

Ansættelse af personale

Forældrebestyrelsen i kommunale dagtilbud har indflydelse på, hvem der ansættes i dagtilbuddet. Det gælder både lederen og det øvrige fastansatte personale:

- Ved ansættelse af lederen har forældrebestyrelsen indstillingsret og ret til at deltage ved ansættelsen.
- Ved ansættelse af fastansat personale har forældrebestyrelsen indstillingsret.

Indstillingsretten indebærer, at forældrebestyrelsen har ret til at give sin mening til kende. Den indebærer ikke, at forældrebestyrelsen kan beslutte, hvem der skal ansættes.

For ansættelse i selvejende institutioner, se afsnittet "Særligt for selvejende institutioner".

Frokostmåltid

Forældrebestyrelsen skal ifølge lovgivningen tage stilling til den kommunale frokostordning hvert andet år. Forældrebestyrelsen beslutter efter indstilling fra lederen. For institutioner, der består af flere enheder, træffes beslutningen af et flertal af forældrene i alle enhederne set under ét.

Forskellen på principper og praksis

Det diskuteres nogle gange i en forældrebestyrelse, hvad forskellen er på de principper, som bestyrelsen fastsætter for dagtilbuddets arbejde og lederens omsætning af disse principper til den pædagogiske praksis i hverdagen.

Et princip skal forstås som en ramme, der giver muligheder for, at ledelse og personale har forskellige handlemuligheder for at imødekomme princippet.

Praksis er, hvordan principperne bruges i det daglige arbejde i dagtilbuddet. Praksis ændres med jævne mellemrum, fordi den skal tilpasses mange forskellige omstændigheder.

Forældrebestyrelsen kan fx beslutte, at institutionen skal have mere fokus på udeliv og natur, men det er op til institutionens ledelse, der har de pædagogfaglige kompetencer, at beslutte og planlægge sammen med personalet, hvordan og med hvilke aktiviteter man skal sikre udeliv og natur.

Der skal være sammenhæng mellem principper og praksis, som illustreret ved disse eksempler:

Princip

Dagtilbuddet skal tilbyde børnene aktiviteter, der fortrinsvis foregår udendørs, og som fremmer en bevidsthed om at passe på naturen.

Praksis

I dagtilbuddet rykker vi de pædagogiske aktiviteter, der normalt foregår inde, ud på legepladsen og grønne områder, fx rytmik, madlavning over bål og kunstmalerier. I aktiviteterne italesætter vi naturen, som noget vi skal værne om, og arbejder blandt andet med naturmaterialer og genanvender affald i kreativt arbejde.

Princip

Der skal være et højt informationsniveau til forældrene om aktiviteter og børnenes hverdag.

Praksis

Vores daglige pædagogiske dokumentation med tekst og/eller billeder af de pædagogiske aktiviteter deles med forældrene på Aula. Vi udsender månedlige nyhedsbreve fra lederen om nyt fra dagtilbuddet og deler alle referater fra forældrebestyrelsen på Aula via lederen.

Samarbejdet med øvrige forældre

Medlemmer af forældrebestyrelsen repræsenterer alle forældre og arbejder for helheden. Forældre vælges således ikke til at varetage egne eller deres børns interesser.

Det er vigtigt, at forældrebestyrelsen er i kontakt med og har en god dialog med de øvrige forældre, som bør orienteres og inddrages løbende i forældrebestyrelsens arbejde. Det kan ske på mange måder:

- På Aula kan forældrebestyrelsen publicere referater fra bestyrelsesmøderne og andet relevant materiale
- Forældrebestyrelsen kan lave et nyhedsbrev, som fortæller om bestyrelsens arbejde, og hvad der ellers sker i dagtilbuddet og/eller holde oplæg om deres arbejde på forældremøder m.v.
- Forældrebestyrelsen kan arrangere forældremøder og fester – og være synlig ved diverse andre arrangementer.

Høring og dialog med Gentofte Kommune

Forældrebestyrelsen har i forskellige politiske sammenhænge mulighed for at udtale sig om forholdene på dagtilbudsområdet, og der inviteres løbende til deltagelse i arbejdsgrupper m.v.

Endvidere afholdes der årligt to aftenmøder på rådhuset for alle bestyrelsesformænd og andre bestyrelsesmedlemmer, hvor der gives information om fx nye pædagogiske indsatser, budgetrammer m.v. Møderne giver også mulighed for dialog med ledere og medarbejdere fra Gentofte Kommunes dagtilbudsområde og bestyrelser imellem.

Tavshedspligt

Medlemmer af en forældrebestyrelse har tavshedspligt. Den gælder også, når man træder ud af bestyrelsen. Tavshedspligten betyder, at man ikke må videregive fortrolige oplysninger og personoplysninger, som man er blevet bekendt med i kraft af sit hverv som medlem af bestyrelsen, hverken til familie eller udenforstående. Tavshedspligten gælder for eksempel oplysninger om private-, sociale-, familie- eller sundhedsmæssige forhold.

Tavshedspligten kan virke overflødig i relation til forældrebestyrelsesarbejdet, da ledere og personale ikke må videregive nogen former for personfølsomme oplysninger om fx medarbejdere, familier eller børn fra institutionen til andre – heller ikke til bestyrelsen. På bestyrelsesmøder må der altså ikke drøftes personsager.

Når tavshedspligten indskræmpes, er det, fordi det enkelte bestyrelsesmedlem kan blive bekendt med personoplysninger, eksempelvis ved 1) deltagelse i et ansættelsesudvalg og 2) henvendelser/klager til det enkelte bestyrelsesmedlem/bestyrelsen fra fx forældre, som indeholder personfølsomme oplysninger.

Særligt for selvejende daginstitutioner

En betydelig andel af daginstitutionerne i Gentofte Kommune er selvejende.

For bestyrelsen i en selvejende institution gælder som udgangspunkt de samme regler som for bestyrelsen i et kommunalt dagtilbud. Der er dog følgende meget væsentlige undtagelser:

I en selvejende institution udgør bestyrelsen institutionens overordnede ledelse med arbejdsgiveransvar og økonomisk ansvar. Det skyldes, at en selvejende institution er en selvstændig juridisk enhed, hvor bestyrelsens funktion er at varetage det formål, der er beskrevet i vedtægterne for institutionen inden for gældende lovgivning og kommunens rammer og prioriterede indsatser. De selvejende institutioner har driftsoverenskomster med Gentofte Kommune.

Lederens opgaver

Lederen står for den daglige drift af dagtilbuddet og har det daglige pædagogiske, økonomiske og administrative ansvar.

Lederen skal sørge for, at bestyrelsens principper føres ud i livet. Det er derfor lederens opgave at træffe alle de konkrete beslutninger, som skal til, for at dagtilbuddet kan fungere.

Det gælder blandt andet valg af pædagogisk metode, planlægning af husets aktiviteter, indkøb, personaleledelse og tilrettelæggelse af personalets arbejdstid.

I kommunale dagtilbud indkalder lederen til bestyrelsesmøder og udarbejder dagsorden i samarbejde med formanden. Lederen er ansvarlig for, at beslutninger indføres i beslutningsprotokollen. I selvejende daginstitutioner fremgår det af institutionens vedtægt, hvem der er ansvarlig for mødeindkaldelse, dagsorden og referat.

Lederen i en kommunal daginstitution eller dagpleje er ansvarlig over for Kommunalbestyrelsen. Lederen i en selvejende institution er ansvarlig over for bestyrelsen. I begge tilfælde skal lederen sikre, at forældrebestyrelsens beslutninger ikke er i strid med lovgivningen eller de rammer og indsatser, Kommunalbestyrelsen har besluttet.

Forældrebestyrelsens sammensætning

I kommunale dagtilbud er der en forældrebestyrelse, der består af forældre og repræsentanter fra personalet. Forældrerepræsentanterne er valgt af og blandt forældre til børn i dagtilbuddet. Medarbejderrepræsentanterne er valgt af og blandt personalet i dagtilbuddet. Medarbejderrepræsentanterne har ikke stemmeret. Lederen deltager i møderne som forældrebestyrelsens sekretær, men er ikke medlem af bestyrelsen. Forældrebestyrelsens opgave er beskrevet i styrelsesvedtægten for kommunale dagtilbud. Det anbefales, at medlemmer af forældrebestyrelsen læser styrelsesvedtægten. Den kan findes på gentofte.dk eller fås ved henvendelse til lederen af dagtilbuddet.

I selvejende dagtilbud er der enten en bestyrelse med flertal af forældre eller en bestyrelse og en forældrebestyrelse. Det fremgår af den enkelte daginstitutionens vedtægt, som fås ved henvendelse til lederen af den konkrete daginstitution. Det anbefales, at medlemmer af forældrebestyrelser i selvejende daginstitutioner læser den pågældende institutions vedtægt.

Nogle dagtilbud består af flere fysiske enheder (huse). Forældre fra alle enheder har ret til at være repræsenteret i forældrebestyrelsen. Hvis dagtilbuddet har et inkluderende tilbud (fx et kompetencecenter), skal en af pladserne tildeles en forældrerepræsentant fra denne gruppe.

Det anbefales, at bestyrelserne i alle typer daginstitutioner udarbejder en forretningsorden for den enkelte bestyrelse. Heri kan man bl.a. beskrive, hvordan kommunikation skal foregå, hvordan man samarbejder og hvordan bestyrelsesmøderne afvikles.

Forældreråd – opgaver og sammensætning

I daginstitutioner med afdelinger på flere adresser, kan der oprettes forældreråd i hver af institutionens afdelinger. Formålet med at oprette forældreråd i de enkelte afdelinger er at sikre lokal forældreindflydelse på principperne for afdelingens daglige virke.

Forældrerådet har ingen formelle kompetencer, men fungerer som sparringspart for forældrebestyrelsen. Efter fælles aftalte kan der delegeres opgaver fra forældrebestyrelsen til forældrerådet. Forældrebestyrelsen skal så vidt muligt inddrage forældrerådene for hver afdeling, inden der træffes beslutning om:

- Principper for daginstitutionens pædagogiske arbejde
- Principper for anvendelse af rådighedsbeløbet

Når personale skal ansættes i en afdeling, bør det så vidt muligt være forældrerepræsentanten for den pågældende afdeling, i forældrebestyrelsen, der udøver indstillingsretten.

Et forældreråd består af forældre, der vælges af og blandt forældrene i afdelingen samt en medarbejderrepræsentant, der vælges af og blandt det fastansatte personale i afdelingen. Med hensyn til valgbarhed, stemmeret, indtræden og udtræden af forældrerådet, konstituering samt institutionslederens og medarbejderrepræsentantens funktion gælder de samme regler som for forældrebestyrelser.

Det anbefales, at medlemmer af forældrerådet – ligesom medlemmer af forældrebestyrelsen – læser styrelsesvedtægten. Den kan findes på gentofte.dk eller fås ved henvendelse til lederen af dagtilbuddet.

Kommunale tilbud – ansvarsfordeling

Forældrebestyrelsen

- Fastsætter principper for dagtilbuddets arbejde og anvendelse af budgetrammen.
- Udarbejder en vision for forældresamarbejde mellem dagtilbud og hjem.
- Fastsætter principper for samarbejde med lokalsamfund.
- Fastsætter principper for overgange til skole og fritidstilbud.
- Inddrages om udarbejdelse, opfølgning og evaluering af den pædagogiske læreplan.
- Kan indstille i forbindelse med ansættelser og deltager ved ansættelse af leder.

Lederen

- Har det pædagogiske, økonomiske og administrative ansvar.
- Ansvarlig for at den pædagogiske læreplan udarbejdes og offentliggøres.
- Ansvarlig for at gældende love og forskrifter samt budgetter overholdes.
- Ansvarlig for at føre bestyrelsens beslutninger ud i livet.
- Ansvarlig over for Kommunalbestyrelsen.

Kommunalbestyrelsen

- Har det overordnede ansvar.
- Fastsætter budgetter, rammer og prioriterede indsatser.
- Fastsætter styrelsesvedtægten.
- Godkender visitationsregler.
- Fører tilsyn med dagtilbuddene.
- Fastsætter forældrebetalingen.
- Arbejdsgiver for kommunale dagtilbud.

Selvejende tilbud – ansvarsfordeling

Forældrebestyrelsen

- Har økonomisk og arbejdsgiveransvar.
- Fastsætter principper for dagtilbuddets arbejde og anvendelse af budgetramme.
- Udarbejder en vision for forældresamarbejde mellem dagtilbud og hjem.
- Fastsætter principper for samarbejde med lokalsamfund.
- Fastsætter principper for overgange til skole og fritidstilbud.
- Inddrages om udarbejdelse, opfølgning og evaluering af den pædagogiske læreplan.
- Kan indstille og deltage i forbindelse med ansættelser.
- Ansvarlig over for Kommunalbestyrelsen inden for rammerne af driftsoverenskomsten.

Lederen

- Ansvarlig for den daglige pædagogiske og administrative ledelse.
- Ansvarlig for at den pædagogiske læreplan udarbejdes og offentliggøres.
- Ansvarlig overfor bestyrelsen og for at føre bestyrelsens beslutninger ud i livet.
- Ansvarlig for at gældende love og forskrifter samt budgetter overholdes.

Kommunalbestyrelsen

- Har det overordnede ansvar.
- Fastsætter budgetter, rammer og prioriterede indsatser.
- Fastsætter styrelsesvedtægten.
- Godkender visitationsregler.
- Fører tilsyn med dagtilbuddene.
- Fastsætter forældrebetalingen.

Hvis du vil vide mere

Du kan læse mere om dagtilbud i Gentofte Kommune på vores hjemmeside www.gentofte.dk.

Hvis du har spørgsmål

Hvis du har spørgsmål til rammerne for arbejdet i forældrebestyrelser i kommunale dagtilbud, er du velkommen til at kontakte Gentofte Kommune på e-mail dagtilbud@gentofte.dk eller telefon 39 98 50 00.

Mange selvejende daginstitutioner er medlemmer af en interesseorganisation, og hvis du har yderligere spørgsmål til rammerne for arbejdet i forældrebestyrelsen, kan du kontakte den relevante organisation:

Gentofte Børnevenner på e-mail aev@gbv.dk eller telefon 39 65 11 06 eller www.gbv.dk.

Livsværk på e-mail info@livsvaerk.org eller telefon 38 38 10 33.

Skt. Lukas Stiftelsen sobo@sanktlukas.dk eller telefon 39 45 52 00.

Nogle selvejende dagtilbud i Gentofte Kommune er ikke medlem af en interesseorganisation. Hvis du har spørgsmål til rammerne for arbejdet i disse dagtilbud, er du naturligvis også velkommen til at kontakte Gentofte Kommune på e-mail dagtilbud@gentofte.dk eller telefon 39 98 50 00

Dagtilbud

Bernstorffsvej 161

2920 Charlottenlund

Telefon 39 98 50 00

www.gentofte.dk

dagtilbud@gentofte.dk